

Over de stoomzagerij

De stoomzagerij in de Heistraat is een bijzonder staaltje industrieel erfgoed en één van de laatste resterende in haar soort. Het is een uniek voorbeeld van de stoomgeneratie en van werktuigen van Belgisch fabricaat van de periode tussen 1900 en de Tweede Wereldoorlog.

Een beetje geschiedenis

Christiane: "Onze grootvader Alfons was een boerenzoon uit Vorst-Meerlaar. Hij richtte de stoomzagerij begin 20^{ste} eeuw op en bouwde het uit als familiebedrijf. Drie van zijn zonen draaiden mee in het bedrijf, en later ook een deel van de kleinkinderen. De stoomzagerij was echt een deel van de gemeenschap: het zorgde voor heel wat lokale tewerkstelling, ook voor mensen die elders moeilijk aan het werk geraakten."



Laura: "Drie Brabantse trekpaarden brachten vers gekapte boomstammen aan uit ver in de omgeving. Die werden tijdelijk aan de zijkanten van de nog niet verharde straat gelegd. De boomstammen die langs de weg lagen te wachten om verwerkt te worden, deden dienst als verzamelplaats voor de mensen om te keuvelen terwijl ze de schors gebruikten om vuur mee aan te steken."



Constant Beyens (zoon van oprichter Alfons) met zijn kinderen.

Godelieva: "In 1944 werd de eerste stoommachine aangeschaft. De industriële bakstenen fabrieksgebouwen waren speciaal ontworpen op hun functie als stoomzagerij. De grote hallen zijn perfect voor het verwerken van stevige boomstammen tot timmerhout. De zaagmachines, maar ook droogkamers, een stoommachine, een stoomketel en smidse en een schoorsteen, kregen allemaal een plek binnen het bedrijf. In de jaren '50 en '60 kende de zagerij haar absolute hoogtepunt. Het familiebedrijf bleef tot 1996 actief"

Renilde: "Eind jaren '80 kwam ik ergens een industrieel archeoloog tegen. Hij vertelde dat hij het jammer vond dat er in heel de provincie Antwerpen geen enkele stoommachine meer te vinden was. Maar ik moest dat tegenspreken en zei hem dat ik er gewoon een bij mij thuis had staan, nog volledig intact!"

Met dank aan de familie Beyens voor het delen van hun verhaal en de foto's uit het rijke familiearchief.



Bescherming en restauratie

Vlaamse Landmaatschappij (VLM): "De inrichting van de buitenomgeving gebeurt door de VLM in het kader van het Landinrichtingsplan de Merode. Met de aanleg van de omgeving willen we de geest van de vroegere industriële site weer tot leven brengen. Machines en boomstammen zullen inspiratie leveren voor educatieve belevingselementen. Picknickbanken en zitbanken zorgen voor een aangename ontmoetingsplaats voor wandelaars en fietsers, maar ook voor de buurtbewoners."



Toeristische invulling met sociale tewerkstelling

Isabelle Lindemans (gebiedscoördinator van Landschapspark de Merode): “We zijn enthousiast om de stoomzagerijsite mee op te nemen in het toeristisch aanbod van het landschapspark. Het museum is zeker een extra troef bij de promotie van onze regio. Bezoekers kunnen de boeiende geschiedenis van de stoomzagerij ontdekken aan de hand van een educatief parcours. Wie helemaal gefascineerd is door de lokale houtindustrie kan daarnaast ook een bezoekje brengen aan het Klompenmuseum in Laakdal!”

Philippe De Backer (directeur Stichting Kempens Landschap): “Sinds 2018 kan je het Merodegebied ontdekken met de eTuktuk. Het verhuurpunt is gevestigd in de stoomzagerij, dankzij een samenwerking tussen Stichting Kempens Landschap en de gemeente Laakdal. Voor de uitbating is er een samenwerkingsovereenkomst met lokale diensteneconomiebedrijf IN-Z. De medewerkers staan in voor het onthaal van de huurders en het onderhoud van het gebouw.”



Meer weten?

Wil je meer weten over de geschiedenis en huidige invulling van de Stoomzagerij? Kom het ontdekken op 8 juni, het programma vind je op blz. 12 en 13!

Op www.laakdal.be/stoomzagerij vind je enkele foto's, filmpjes en luisterfragmenten. ■



20 jaar gebiedswerking de Merode

Twintig jaar geleden betekende de verkoop van 1.500 ha Merodebossen van het kasteel in Westerlo de start van een mooie samenwerking in onze streek. Dankzij de eeuwenoude aanwezigheid van kerk en adel heeft het Merodegebied van oudsher een uniek karakter met een overvloed aan erfgoed, bossen, dreven en uitgestrekte natuur.

De partners die in 2004 het ‘Charter de Merode’ ondertekenden, spraken af om het karakter, de eenheid en de geschiedenis die het Merodegebied zo typeren, te bewaren. Samen met de Vlaamse Landmaatschappij werd een investeringsplan uitgewerkt. Voor Laakdal betekende dit de start van enkele bijzondere projecten, zoals het natuurherstel in Averbode Bos & Heide, de site van het Klompenmuseum met Afspanning den Eik en de samenwerking rond de Stoomzagerij.

Vandaag is de gebiedswerking nog steeds een samenwerkingsverband tussen provincies, lokale besturen, de Vlaamse overheid, natuur- en landbouworganisaties en private partners. Zij zijn verenigd in de vzw Landschapspark de Merode. Naast natuurontwikkeling en landschapsherstel biedt de samenwerking stimulansen voor een duurzame landbouw en lokaal ondernemerschap. Zo ontvangen enthousiaste ondernemers de bezoekers graag met eigen lokale producten.

Het landschapspark strekt zich vandaag uit over 9 gemeenten: Westerlo, Herselt, Geel, Tessenderlo, Scherpenheuvel-Zichem en Laakdal die er al van de start bij waren, en later ook Hulshout, Diest en Aarschot. Over het hele gebied verbinden recreatieve netwerken de unieke natuur met het erfgoed van kastelen en abdijen. Een plezier voor inwoner en bezoeker!

Plan je bezoek: bezoekdemerode.be. ■